

Motion till riksdagen 2023/24:485

av **Markus Wiechel m.fl. (SD)**

Vissa frågor rörande Mellanöstern och Afrika

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för gemensamma sanktioner från EU respektive USA gentemot Iran samt iranska makthavare och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inta en mer kraftfull hållning beträffande sanktioner mot Iran samt iranska makthavare och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om riktade sanktioner mot nära anhöriga till iranska makthavare och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av möjligheten att utvisa personer som sysslar med underrättelseverksamhet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att bistå fredliga iranska demonstranter och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avveckla Joint Comprehensive Plan of Action (JCPOA) och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att rikta sanktioner mot Al-Mustafa internationella universitet i sin helhet och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att det tillsätts en oberoende utredning för att utreda och dokumentera de många brott mot mänskliga rättigheter och tortyr eller annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling som den islamistiska regimen i Iran har gjort sig skyldig till, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att särskilt verka för att ansvariga för den iranska regimens brott mot mänskligheten ställs inför rätta vid lämpliga internationella eller nationella domstolar och tillkännager detta för regeringen.

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda nyttan och utkomsten av det svenska engagemanget i Irak och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stödja bevarandet av identiteten för Nineveslättens invånare och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en tydligare regional strategi för Syrienkrisen och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inom FN och EU verka för en översyn av de sanktioner som riktas mot Syrien i syfte att ge lindring till civila, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att erkänna Somaliland som självständig stat i det fall att landet förbättrat religionsfriheten, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att upprätta en ambassad i Somalilands huvudstad Hargeysa med ansvar för såväl Somalia som Somaliland och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheten att upprätta samverkan mellan svenska och somaliländska myndigheter och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppmana Utrikesdepartementet att se över sina reserekommendationer för Somaliland och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Business Sweden ska ge Somaliland ökad prioritet och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över ett främjat stöd till Somaliland Development Fund och tillkännager detta för regeringen.
20. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen, inom världssamfundet, för att finna en långsiktigt hållbar lösning på landets styre bör verka för att Somalias demokratiska modell i så stor utsträckning som möjligt anpassas till landets förutsättningar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör arbeta för att givarsamfundet upprättar oberoende tjänstemyndigheter som mellanhänder mellan givarsamfundet och den somaliska staten å ena sidan och de organisationer som tillhandahåller tjänster å andra sidan, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att Unsom utarbetar en plan för att reglera de företag som tillhandahåller säkerhetstjänster i Somalia, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en lagskärpning i syfte att stoppa den eritreanska regimens ekonomiska indrivning i Sverige och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över diplomatiska och politiska verktyg att använda för att stoppa den eritreanska diasporaskatten och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stoppa statliga bidrag till den eritreanska ortodoxa kyrkan och eventuella andra organisationer som står nära Eritreas regim, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Iran

Sanktioner mot Irans regim och stöd till det iranska folket

I över 40 år har Irans befolkning lidit under ett islamistiskt styre som gjort att landet idag kan räknas som en av världens mest hårdföra diktaturer. Resultatet av revolutionen 1979 blev med andra ord ett land med en fullkomlig avsaknad av respekt för fundamentala fri- och rättigheter och särskilt personer med avvikande politiska åsikter, kvinnor samt minoriteter är hårt utsatta för systematiska och statligt subventionerade övergrepp. Det finns omfattande dokumentation som visar på tortyr i form av misshandel genom alltifrån piskrapp, skenavrättningar eller elchocker till sexuellt våld. Denna tortyr har i kombination med rättsväsendets brutalitet, skenrättegångar, avrättningar och hot bidragit till den tystnadskultur som präglar hela samhället, vilket medverkat till att mullorna, trots ett enormt folkligt motstånd, har bibehållit makten.

Den iranska regimen har varit en nära allierad till flera andra auktoritära stater så som exempelvis Kina och Ryssland, som man också bistått militärt under invasionen av Ukraina. Därtill har Iran stått i centrum för flera av de konflikter som präglat Mellanöstern genom att föra proxykrig, vilket vi sett i såväl inbördeskriget i Syrien som i Libanon, Jemen och Irak. Landet är att betrakta som en av regionens mest inflytelserika aktörer, som dessutom genom sin högste religiösa ledare direkt eller indirekt styr Shia-muslimska församlingar i hela världen – däribland i Sverige. Det omfattande stödet till terrorgrupper verksamma i Israel är oroande, men går helt i linje med den uttalade ambitionen från den högste ledaren Khamenei som uttryckligen önskar raderas Israel från världskartan. Således innebär den iranska regimens export av sin ideologi ett hot mot inte bara sin egen inhemska befolkning, utan även mot de värderingar och levnads-sätt som präglar oss som bor i den fria världen.

Det uppenbara hotet från denna regim har vi också sett flera exempel på då man inte bara sysslat med omfattande spionage i andra länder utan även genom försök till lönnmord på politiska dissidenter, där USA-baserade exiliraniern tillika människorättskämpen Masih Alinejad är ett tydligt exempel. Till följd av att den iranska regimen inte erkänner dubbla eller avslutade medborgarskap finns en ökad risk för personer som faller inom denna kategori att utsättas för hot eller repressalier för sina ställningstaganden. Detta kan ske oavsett om de befinner sig inom eller utanför Irans landsgränser, vilket direkt kan bli ett statligt sanktionerat angrepp mot svenska medborgare. Att den iranska regimen hotar, trakasserar och försöker skrämja svenskanier (vilka idag är en grupp på över 100 000) till tystnad med målet att diasporan ska tystna finns det omfattande vittnesmål om. Säkerhetspolisen Säpo har vidare pekat ut Iran som ett av de tre länder som är mest aktiva med spionage i Sverige. Att Iran är ett land som utgör stort säkerhets-hot mot Sverige vet vi då det tydligt framgår i de årsböcker som Säpo årligen ger ut. I årsboken från 2021 kunde vi rent av se hur landets underrättelseinhämtning övergått till faktiska försök att med olika metoder stoppa regimkritisk verksamhet i Sverige. Detta sker bland annat genom hot och påtryckningar mot såväl oppositionella som deras anhöriga men också genom fysiska angrepp.

Det ligger mot bakgrund av allt detta i hela den fria världens intresse att så gott det är möjligt enas i tuffa åtgärder mot den islamistiska förtryckarregimen. Till att börja med bör en miniminivå avseende sanktioner vara gemensam mellan EU och USA. När ett gemensamt förhållningssätt med exempelvis unisona sanktioner gentemot Iran inte är möjligt bör Sverige som nation inta en betydligt tuffare hållning och driva på övriga

länder. Detta med syftet att bidra till att fler länder i och utanför Europa vågar stå upp för Irans befolkning i kampen mot regimens systematiska övergrepp. Vidare måste riktade sanktioner användas mot inte bara makthavare i Iran utan även, mot bakgrund av den exceptionella situation vi ser i landet, deras anhöriga som i många fall lever gott på blodspengar i västvärlden. Därtill behöver det göras en översyn i syfte att se om det är möjligt att identifiera och utvisa personer som sysslar med olovlig underrättelseverksamhet i Sverige.

Inte minst efter den så kallade iranska moralpolisens brutala mord på Jina ”Mahsa” Amini har de folkliga protesterna, som är de största sedan islamisterna grep makten efter revolutionen 1979, nått nivåer som visar att de är mer än redo för förändring. Regimens svar på detta blev som vanligt brutala övergrepp mot oppositionella, däribland dödligt våld mot bland annat barn och massakrer, samt riktade militära angrepp. Större delen av den fria världen borde nu ha vaknat. Det iranska folket som idag törstar efter frihet förtjänar vårt kompakta stöd, varför det bör utredas hur man bättre kan rikta stöd till dem direkt.

Kärnenergiprogrammet Joint Comprehensive Plan of Action

Kärnenergiprogrammet Joint Comprehensive Plan of Action (JCPOA) mellan Iran och ett antal länder (däribland USA) samt EU undertecknades i Wien den 14 juli 2015. Detta avtal syftade enligt förespråkarna till att öka insynen i Irans kärnenergiprogram samtidigt som det skulle förhindra Iran från att utveckla kärnvapen. Iran kunde genom detta avtal få internationella sanktioner hävda. USA lämnade dock ensidigt avtalet, vilket också bidrog till att Iran frångick flera av avtalets förpliktelser, trots att andra länder fortfarande stod kvar.

Sverigedemokraterna har gått i bräschen för att bedriva maximalt tryck gentemot Islamiska revolutionsgardet, IRGC och den iranska regimen. Det är också en hållning som delas av samarbetspartierna och regeringen, vilket skett med instämmande från oppositionen. Tack vare Sverigedemokraterna kunde också en riksdagsmajoritet i maj 2023 uppmana regeringen till att klassa IRGC som en terroristorganisation. Sverigedemokraterna gläds åt att fler partier, sedan protesterna som bröt ut efter Mahsa Jina Aminis tragiska bortgång, nu har svängt och därmed anammat Sverigedemokraternas syn på Iran. Emellertid menar vi att trovärdigheten och styrkan i den svenska hållningen kan förstärkas ytterligare om man samtidigt är beredd att förespråka ett avvecklande av JCPOA.

Bara det faktum att Iran inte fullföljt sina förpliktelser innebär att avtalet bör betraktas som brutet, varför regeringen bör verka för att JCPOA avvecklas.

Sanktionering av Al Mustafa Internationella Universitetet

Efter att islamisterna tagit makten i Iran användes alla medel och verktyg som stod till buds i syfte att etablera sin fundamentalism i Iran men också exportera den till övriga världen. Man utvecklade så småningom en tvåsidig strategi för att exportera islamismen där man dels skapade och gav stöd till radikala väpnade grupper i framförallt Mellanöstern (så som exempelvis libanesiska Hizbollah) och dels skapades olika "kulturella" och "religiösa" organisationer för att sprida regimens ideologi.

2007 grundades Al Mustafa internationella universitetet, som kan ses som ett av de viktigaste bland regimens organisationer för spridningen av sin ideologi. Al Mustafa

finansieras och kontrolleras av den iranska regimen och utbildar utländska shia-präster, forskare och missionärer. Dess huvudsakliga campus ligger i Iran och har mer än hundra seminarier, islamiska skolor och religiösa centra runt om i världen. Irans högsta ledare Ali Khamenei är den högsta myndigheten vid Al Mustafa-universitetet. En stor del av de som genomgått utbildning vid detta universitet har efter examen skickats till olika länder runt om i världen. Detta stora globala nätverk är ett framgångsrikt verktyg för att skapa gräsrotsstöd i främmande länder för den iranska regimens ideologi och kan användas för att främja regimens utrikespolitik. Al Mustafa är också en rekryteringspool för islamiska revolutionsgardets Quds Force och andra iranska institutioner som ansvarar för terrorism eller militära aktiviteter utomlands.

I Sverige ser vi en tydlig koppling mellan Al Mustafa Universitetet och Imam Ali Center i Järfälla. Imam Ali Center ses också bland många svenskiranier som den iranska regimens förlängda arm i det svenska samhället och har ett betydande inflytande på shiamuslimer i Sverige. Deras imam är utsänd av regimen och de har nära kopplingar till landets ambassad i Stockholm. Det är regimen i Iran som styr verksamheten och de medverkar aktivt till att sprida doktrinen om shialedarnas absoluta makt. Därtill spelar de en aktiv roll i iranska regimens påverkansoperationer samt spionage mot inte minst exiliranier och iranska flyktingar i Sverige. Detta Järfällabaserade center utgör idag den starkaste kraften i paraplyorganisationen Islamiska Shia Samfundet i Sverige, som under 2021 erhöll närmare fyra miljoner kronor enbart i statliga bidrag.

Säpo har länge varnat för att våldsbejakande organisationer, som i flera fall själva får stöd från det svenska samhället genom exempelvis statliga bidrag, finansierar extremism. Det måste bli ett slut på detta. Svenska skattemedel ska inte finansiera den här typen av organisationer, eller den iranska regimens verksamhet i Sverige som de facto inte bara hotar iranier eller svenskiranier, utan även vår demokrati och vårt öppna samhälle. Att förhindra den iranska regimen från att utsätta Sverige för spionage och påverkansoperationer, vilket Säpo slagit fast, bör vara ett prioriterat ärende. Regeringen bör mot bakgrund av detta, utreda möjligheten att likt Kanada rikta sanktioner mot Al Mustafa Internationella Universitet i sin helhet, vilket innefattar filialer eller samarbeten i Sverige.

Utredning samt ansvarsutkrävande av den iranska regimens brott mot mänskliga rättigheter

I september 2022 påbörjades de största demonstrationerna i Iran sedan revolutionen 1979 och islamistregimen svarade omgående med brutalt och hänsynslöst våld. Två månader efter starten hade omkring 15 000 demonstranter arresterats och utöver tusentals skadade hade hundratals, däribland barn, mördats av regimlojala poliser och miliser. Parlamentet röstade för en avrättning av dessa politiska fångar, och ett antal dödsdomar har efter snabbt genomförda skenrättegångar utfärdats till regimkritiska och frihetstörstande ungdomar. Vidare går det inte att blunda för andra fruktansvärda metoder som används mot fångar och demonstranter: Däribland systematisk psykisk och fysisk tortyr, våldtäkter och hot.

Det är ingen nyhet att den iranska regimen konsekvent använder sig av övervåld och systematiska överträdelse av fundamentala mänskliga rättigheter. Regimen, dess företrädare och vissa nära anhöriga bör mot bakgrund av detta bemötas med kännbara sanktioner. Det krävs dock också ett mer intensivt arbete från svensk sida där de övertramp

som gjorts beivras och ansvar utkrävs. För att detta ska vara möjligt krävs en aktiv kartläggning men också att Sverige går i täten på såväl FN- som EU-nivå.

Regeringen bör därför, som ett led i stödet till det iranska folket, agera för att det tillsätts en oberoende utredning för att utreda och dokumentera de många brott mot mänskliga rättigheter och tortyr eller annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling som den islamistiska regimen i Iran har gjort sig skyldig till. Regeringen bör vidare säkerställa att ansvariga ställs inför rätta vid lämpliga internationella eller nationella domstolar.

Irak

Nyttoutredning

I Sverige finns en stor irakisk diaspora och värdet av svensk export till Irak uppgick till 2,7 miljarder svenska kronor under perioden 2016–2020. Det finns anledning att förvänta sig att denna siffra kommer att minska framöver, vilket bland annat har att göra med vilka politiska strömningar som nått framgång. Sverigedemokraterna ser därför med oro på populariteten för de strömningar som gärna allierar sig med den iranska regimen eller andra extremistgrupper. Vidare ser vi allvarligt på det faktum att extremisters krav på att begränsa svensk yttrandefrihet fått gehör inom den irakiska regeringen, som i augusti 2023 utvisade den svenska Bagdadambassadören samt hotade med att bryta de diplomatiska förbindelserna mellan våra länder.

Sverige har varit generösa med stöd till Irak, både i form av bistånd, men också genom de omfattande militära bidragen. I slutändan är det därför främst Irak som har att förlora på försämrade relationer. Vi har goda skäl till att säkerställa en svensk närvaro i landet, men det är samtidigt tydligt att vår generositet inte får tas för given. Mot bakgrund av detta bör regeringen utreda nyttan med det svenska engagemanget i Irak för att tydligare kunna se vilka kostnader, respektive intäkter vi får till följd av det stöd vi erbjuder.

Nineveslätten

Under tusentals år har olika minoriteter i Irak – däribland kristna – bebott Nineveslätten i det forntida assyriska riket. De senaste åren har antalet boende i området minskat drastiskt till följd av det försämrade säkerhetsläget i Irak och Kurdistan. När terrororganisationen Islamiska staten tog kontroll över området förvärrades situationen ytterligare. Islamiska staten fördrev och mördade ett stort antal människor, tog över deras tillgångar, förstörde deras hus, kyrkor och infrastruktur. Tusentals år gamla och ovärderliga kulturskatter förstördes. Många av invånarna i området har länge önskat mer själv-styre, eftersom historien tydligt visat hur det kan gå när de inte varit självbestämmande. Resultatet blev att den irakiska regeringen skapade en självstyrande assyrisk provins på Nineveslätten den 21 januari 2014.

Terrororganisationen Islamiska staten har fördrivits från området, men terrorgruppen lyckades förstöra mycket. Trots detta har många människor velat flytta tillbaka till sina hem och försöka bygga upp ett liv igen. Hus, kyrkor, sjukhus, skolor, vägar, elektricitet och det mesta av infrastruktur behöver återuppbyggas. Utöver detta kämpar de syrianer,

assyrier, kaldéer med flera grupper som bor i området för att få behålla sin identitet. De flesta talar fortfarande arameiska, det språk man talade i det assyriska riket, men i takt med att den kristna gruppen blir mindre finns också en risk för att språk, kultur och deras identitet hotas. Regeringen bör stötta minoriteterna som bor i Nineveslätten att behålla sin identitet, samt på olika sätt bidra i arbetet med att återuppbygga sitt samhälle efter islamisternas fruktansvärda härjningar, samt stödja de självförsvarsstyrkor som ger befolkningen skydd och trygghet.

Syrien

Tydligare regional strategi för Syrien

Kriget i Syrien har påbörjades 2011 och än pågår strider, men livet i stora delar av Syrien har ändå kunnat återgå till det normala. Islamiska staten har förlorat kontrollen över sitt stora område och jihadistiska trupper är fortsatt verksamma i framförallt stora delar av nordvästra Syrien. De många olika grupperna som deltagit i detta fasansfulla inbördeskrig har gjort att det varit svårt för de allra flesta att förstå komplexiteten, samtidigt som förväntningarna på det internationella samfundet från såväl civila i Syrien som för olika parter i konflikten är stora.

Sidas stöd till Syrien har främst fördelats på två olika sätt; dels från 2012 genom humanitärt stöd, dels från 2016 genom en särskild regional strategi för Syrienkrisen. I regeringsbeslutet från den 17 december 2015 om Sveriges regionala strategi för Syrienkrisen 2016–2020, som i januari 2021 förlängdes till att fortsatt gälla för 2021–2023, fastslås det att man avser ”bidra till att stärka resiliensen, d.v.s. motståndskraften, återhämtnings- och anpassningsförmågan, hos den syriska befolkningen och hos utsatta grupper i Syriens grannländer som drabbas hårt av konflikten”. Vidare ville regeringen bidra till ”stärkt demokrati och jämställdhet samt ökad respekt för mänskliga rättigheter i Syrien och för flyktingar från Syrien i angränsande länder”.

I grund och botten har den dåvarande regeringens skrivelse en sund inriktning mot bakgrund av konfliktens komplexitet. Strategin är dock, troligtvis medvetet, väldigt öppen för tolkningar, vilket skapar diverse problem. Det kan dessvärre slå helt fel när beslutsfattare och tjänstemän ska utgå ifrån strategin i sitt arbete. Regeringen bör mot bakgrund av detta påbörja ett arbete för en tydligare Syrienstrategi där det tydligt framgår att fokus ligger på att erbjuda stöd till civila inne i Syrien, och att det inte ska innebära stöd till någon part som riskerar förvärra läget i landet eller försvåra fredsprocessen.

Översyn av sanktionerna riktade mot Syrien

Syrien har haft de absolut tuffaste internationella sanktionerna riktade mot sig, där inte ens Nordkorea kommit upp i lika hårda restriktioner. Det finns skäl till detta eftersom vi sett hur det återkommande förekommit grova brott mot mänskligheten. Idag finns det ytterligare skäl, då den syriska regimen tydligt visat sitt stöd till Rysslands invasion av Ukraina.

När sanktioner riktas mot ett land är dock ändamålet att åstadkomma någonting positivt genom att förhindra en negativ utveckling. Ofta handlar det om att förhindra att

staten, som är föremål för sanktioner, inte utvecklar vapen eller materiel ämnat åt krigföring eller brott mot mänskligheten. Vad som dock är värt att tänka på i detta sammanhang är att sanktionerna så långt det är möjligt inte ska drabba civila, d.v.s. den grupp som är de främsta offren i svåra tider. Bristen på tillgång till exempelvis mat, mediciner, skolmaterial och byggutrustning gör det svårare för människor att leva ett normalt liv, även om de råkar befinna sig i områden som för närvarande är säkra.

I Syrien har problem uppstått med nödvändiga transaktioner för humanitära insatser till följd av att man inte kan genomföra dessa på ett enkelt sätt. Det är mycket som tyder på att nuvarande regler saknar en genomtänkt plan för hur man kan främja framtida återuppbyggnadsinsatser. Till följd av detta ser vi hur FN och olika ickestatliga organisationer står inför stora utmaningar för att kunna tillhandahålla humanitärt bistånd i Syrien. Det är väldigt enkelt att identifiera fler problem för humanitära organisationer vilka orsakats av sanktionerna.

Exportkontrollbestämmelserna tillåter exempelvis inte FN och dess representanter att exportera hela utbudet av föremål för grundläggande och nödvändiga mänskliga behov utan specifika licenser. FN får därmed inte någon särskild flexibilitet när det gäller export, vilket begränsar FN:s praktiska aktivitetsområde eftersom humanitärt stöd ofta medför mycket mer än leverans av varor som för närvarande omfattas av exportlicensundantag för Syrien (såsom mat och vissa mediciner). Dessutom gäller inte den allmänna licensen i de sanktionsbestämmelser som omfattar icke-statliga organisationer. Till skillnad från exempelvis sanktionerna mot Sudan tillåter reglerna gentemot Syrien inte export av medicinsk utrustning utan tillstånd. Den licenspolitik som för närvarande finns på plats för medicinsk utrustning omfattar inte heller all programvara som krävs för att viss nödvändig utrustning ska fungera. En policy med ett ”strikt ansvar”, som innebär stora böter vid överträdelse, har gjort att flertalet banker har hamnat i en position där de är ovilliga att ta itu med sanktionerade länder över huvud taget. Detta medför enorma problem för enskilda civila, som dessvärre hamnar i kläm trots att syftet med sanktionerna är att främja en förbättrad situation för just civila.

Kontentan av nuvarande sanktioner är att det blir oerhört svårt att genomföra exempelvis dollartransaktioner via Syriens banksystem. Såväl sanktioner som exportkontrolllicensprocedurer är idag ogenomskinliga, oförutsägbara och tidskrävande. Detta gör att humanitära biståndsleverantörer blir avskräckta från att ansöka om licens för att använda amerikanska varor och tjänster, även i de fall där sådana varor och tjänster är föremål för vad som kallas för en ”gynnsam licenspolitik”. Krav på att begära tillstånd från både USA och EU skapar vidare en hög byråkratisk börda, vilket gör att icke-statliga organisationer avskräcks från att överhuvudtaget tillhandahålla humanitär hjälp i Syrien.

Sverige har inte fattat några egna nationella beslut kring restriktionerna, utan de finns idag som följd av beslut fattade inom FN eller EU. Majoriteten av de sanktioner som beslutas av FN eller EU genomförs på EU-nivå genom antagande av EU-förordningar. Sanktionerna är direkt tillämpliga i Sverige, varför det inte går att ändra på allt genom lagstiftning i Sverige. Det finns dock en möjlighet att från svensk sida verka för en policy som så gott det går underlättar för civila att leva, verka och förbättra sin situation i landet. Detta har man också försökt med i exempelvis USA som uttryckt en ambition att skraddarsy sina sanktionsprogram för att anpassa dem till FN.

Sverige har idag en möjlighet att verka för förändringar i restriktionerna inom både FN och EU, men vi kan även försöka använda oss av nationell lagstiftning för att på bästa sätt möjliggöra för civila syrier att leva drägliga liv. Regeringen bör använda sina

kanaler inom FN och EU för att anpassa sanktionerna riktade mot Syrien så att det blir lättare för civila att få tillgång till livsmedel, mediciner, jordbruksprodukter, skol-utrustning samt sådant som krävs för att kunna återuppbygga landet igen.

Afrikas horn

Afrikas horn är ett cirka 2 000 000 km² stort område i östra Afrika som geografiskt innefattar fyra länder i Östafrika: Djibouti, Eritrea, Etiopien och Somalia. Dessa länder är hem för omkring 100 miljoner människor.

Somalia

Somalia är idag klassat som ett av de mest krigsdrabbade länderna i Afrika och dess regering har till följd av inbördeskrig sedan 1991 saknat full kontroll över landet. Under 2000-talet har Somalia återkommande varit bland de länder i världen med flest antal flyktingar, vilka både flytt internt och till andra länder. Fattigdom, svält och misär hör dessvärre till vanligheten i regionen, varför bland annat FN har bidragit med mycket stöd. Till följd av det klanbaserade samhället och de pågående konflikterna har landet delats upp och regeringen saknar kontroll över större delen av landet.

Förbindelserna mellan Sverige och Somalia är breda. Sverige har sedan många år bidragit med stora summor i internationellt bistånd och vi har sedan länge haft ett stort politiskt engagemang i att stödja fredsprocesserna i landet. Den stora somaliska diasporan i Sverige ökar också de starka banden mellan Sverige och Somalia. Somalias historia visar dock på ett behov av ordentliga förändringar för att framöver lyckas vända landets utveckling i en positiv riktning.

Fram till den 1 juli 1960 bestod det vi idag kallar för Somalia främst av två kolonier; en brittisk del (Somaliland) och en italiensk del (övriga Somalia), men området har även varit koloniserat av Frankrike. 1960 bildades unionen mellan Somalia och Somaliland. Dock undertecknades detta aldrig av parlamenten i de två länderna, vilket var en förutsättning för avtalets giltighet. Detta betyder att Somalilands folk de facto har berövats sitt eget land.

Självständighet för Somaliland

Somaliland är benämningen på den del av norra Somalia som tidigare varit ett brittiskt protektorat och historiskt saknar området starka band till övriga Somalia. Idag har landet ungefär 3,5 miljoner invånare och landet är sedan 2008 uppdelat i 13 regioner.

Den 18 maj 1991 utropades självständighet och området har sedan dess i praktiken också varit självstyrande. Somaliland har en egen huvudstad, egna institutioner, en egen president, egna ministrar, egna diplomater, egna politiska partier, egna pass, ett eget parlament, en egen valuta och till och med ett eget landslag i fotboll. I Somaliland har samtliga barn rätt till en kostnadsfri utbildning och man har i kontrast till övriga Somalia även haft en fredlig och stabil utveckling. Av den anledningen har Somaliland också saknat många av de problem såsom inbördeskrig och religiös fanatism, vilket varit vanligt förekommande i andra delar av Somalia. Det ambitiösa arbetet i Somaliland har lett till att de fortfarande är fria från den terrorism och våld som så ofta drabbar Somalia, Etiopien och andra regionala stater. Därtill har man lagt stor möda på att förbättra hälso-

och sjukvården. Trots en enorm brist på resurser och diplomatisk isolering var detta tydligt under coronapandemin då Somalilands regering agerade proaktivt för att främja folkhälsan – och med ett mycket gott resultat.

Sedan 2003 har det hållits regelbundna demokratiska val, som av utländska valobservatörer bedömts vara fullt legitima, helt i enlighet med konstitutionen. Vidare har det klassats av Freedom House som det mest demokratiska landet på Afrikas horn. Landet har ett tvåkammerssystem, där äldsterådet består av representanter för de olika klanerna och representanthuset av folkvalda ledamöter. Trots politiska olikheter partierna emellan har fredliga maktskiften ägt rum och förloraren har gratulerat vinnaren för att sedan utan komplikationer fortsätta det politiska arbetet i opposition. Att upprätta tätare diplomatiska förbindelser med Somaliland bör därför vara eftersträvansvärt för att följa den positiva utvecklingen. Till skillnad från Somalia, som inte har hållit ett fritt val på mer än ett halvt sekel, har Somaliland haft fem legitima val. Dessa säkerställs genom biometrisk irisskanning för att säkerställa väljarens legitimitet.

Somalilands utveckling i en av världens mest våldsamma regioner, bör fungera som föredöme för andra regioner runt om i världen som önskar mer självstyre och erkännas av den fria världen. På grund av att Afrikanska unionen, som främst styrs av diktaturer, inte vill erkänna Somaliland som stat, går utvecklingen långsamt. Eftersom det av egenintresse är otroligt att Somalilands grannländer skulle ändra sig och plötsligt erkänna Somalilands självständighet bör den demokratiska världen visa sitt stöd. Somaliland har inte vunnit sin frihet genom separatism, våld eller på något sätt genom att bryta mot internationella regleringar. Det var snarare kaoset i Somalia som lämnade just denna region utan styre och då valde Somalilands folk att ta styret i egna händer.

Sverige har idag tre grundläggande kriterier som måste uppfyllas för att Sverige ska kunna erkänna ett självständigt land; det ska finnas ett folk, det ska finnas ett territorium och det ska finnas en regering som kan utöva kontroll över territoriet. Det bör inte finnas några tvivel om att Sveriges tre grundläggande kriterier för att erkänna ett självständigt land uppfylls i det här fallet. Sverigedemokraterna menar att Somaliland uppfyller samtliga grundläggande krav för att kunna erkännas som ett självständigt land och vi menar att i de fall som landet formellt inför religionsfrihet och stryker Sharia ur sin konstitution har de goda förutsättningar att erkännas av Sverige. Annat kan man säga om det land Somaliland formellt tillhör, Somalia, som inte uppfyller kriterierna. Den somaliska regeringen har som bekant under långa perioder inte haft kontroll över mycket mer än huvudstaden Mogadishu, och även där har stabiliteten varierat kraftigt under åren.

Ambassad i Hargeisa och utökade diplomatiska förbindelser

Att den svenska ambassaden som täcker Somalia idag ligger i Kenyas huvudstad Nairobi är förståeligt, givet säkerhetsläget i Mogadishu. I Somalilands huvudstad Hargeisa finns dock goda möjligheter att upprätta en mer närliggande ambassad med förhållandevis goda kommunikationer, inte minst eftersom landet är regionalt ledande inom områden som telekommunikation och mobil valuta.

Den diplomatiska isolering vi idag ser av Somaliland skadar landets utveckling. Sverige bör se över möjligheten till ytterligare diplomatiska förbindelser med Somalilands regering och ta ett första steg genom att exempelvis upprätta en ambassad i Somaliland. En sådan flytt skulle öka såväl Somalias som Somalilands legitimitet, samtidigt som det skulle effektivisera arbetet och möjliggöra för Sverige att bistå i arbetet med förbättrade

relationer mellan Somalia och Somaliland. Vidare skulle detta sända en tydlig signal till Somalia om att vi inte tolererar användandet av diplomatiska och ekonomiska verktyg för att kväva Somaliland. Somalia skulle inte längre ha lika lätt att förhindra fördelningen av utvecklingsbistånd till Somaliland, försvåra transporter eller ställa krav på vilka som kan verka i regionen. Regeringen bör därför utreda möjligheten att upprätta en ny ambassad i Hargeisa med ansvar för Somalia och Somaliland och därmed avsluta arbetet för dessa två länder vid ambassaden i Nairobi.

Samverkan mellan svenska och somaliländska myndigheter

Somaliland har som bekant ett flertal olika myndigheter som idag fungerar precis som i stater med jämförbara förhållanden. Trots detta finns idag inga direkta förbindelser mellan svenska myndigheter och deras somaliländska motsvarigheter. Istället sker myndighetskontakten främst med motsvarigheterna i Somalia. Sätet för dessa ligger i Mogadishu, långt ifrån Somaliland, vilket är problematiskt till följd av inbördeskriget i och kring staden.

Regeringen bör utreda möjligheten att skapa samarbeten mellan svenska myndigheter och deras motsvarigheter i Somaliland. Om så sker skulle även förutsättningarna för myndigheterna i Mogadishu att förbättras avsevärt, då de avlastas genom mindre ansvar.

UD:s reserekommendationer till Somaliland

En av de största utmaningarna med den framtida utvecklingen av Somaliland är att få känner till att regionen ens existerar och ännu färre vet att det är förhållandevis fredligt, demokratiskt och stabilt i området. Till följd av detta är det svårt för Somaliland att locka till sig utländska besökare, och när informationen om läget i just denna region inte skiljer sig från situationen kring exempelvis Somalias huvudstad Mogadishu, är det inte konstigt om turister eller handelsmän inte besöker landet. Detta är också ett problem som drabbat förtroendevalda, som på grund av Utrikesdepartementets reserekommendationer av hela Somalia, rekommenderas att inte åka dit. Riksdagen bör därför ge regeringen tillkänna att UD:s reserekommendationer till Somaliland ska uppdateras för att avdramatisera säkerhetsläget.

Somaliland bör få ökad prioritet för Business Sweden

Stommen i Somalilands ekonomi är idag boskapsskötsel, vilken också är en viktig inkomstkälla för staten. Utöver boskap är de största produktionssektorerna i landet; fiske, jordbruk och produktion av träkol. Samtidigt har handel i alla tider fungerat som ett bra sätt att främja en positiv ekonomisk utveckling och förbättrad kunskap olika länder emellan. Genom ett utbyte av varor och tjänster samt ökad sysselsättning kan ett bättre samhälle för samtliga inblandade främjas.

Somaliland är rikt på naturtillgångar och nationen är positivt inställd till utländska investeringar, eftersom ambitionen är att minska arbetslösheten och behålla den yngre arbetskraften i landet. Fiskeindustrin är exempelvis kraftigt underutvecklad i Somaliland, trots en enorm potential. Vid samtal med företrädare tycks det bland annat ha att göra med brist på exempelvis kylskåp, vilket krävs för att kunna förvara den fisk som fiskas. Med små medel kan rätt satsningar i Somaliland generera arbetstillfällen och stärka

ekonomin. Att Somaliland inte är internationellt erkänt skadar dessvärre möjligheten för landet att få utländska investerare, eftersom de till följd av problemen i övriga Somalia inte vågar investera i landet.

Idag bedriver Forum Syd verksamhet i Somalia med stöd av Business Sweden för att öka företagande i landet. För just svenska företagare finns en enorm potential eftersom Sverige har ett gott rykte och förtroendet för svenska företag och svenska produkter är högt. Vi vill därför att Business Sweden ska ge Somaliland ökad prioritet för att främja svenska investeringar. Detta skulle gynna såväl Somaliland som svenska företag, samtidigt som det underlättar att erkänna Somalilands framgångar. Detta skulle kunna leda till ett minskat beroende av bistånd i området och samtidigt ökad tillväxt. Genom att produktionen av olika varor sker där, möjliggörs samtidigt en billigare import av varor till Sverige.

Somaliland Development Fund

Somaliland Development Fund har som syfte att stödja Somalilands utvecklingsmål genom särskilt stöd till den folkvalda regeringen i Somaliland. Fonden har likaså som mål att bygga ansvarsskyldighet och öppenhet i regionen. Dessutom arbetar man med att stärka banden mellan politiken i Somaliland och dess medborgare, för att främja inre tillväxt och stabilitet. Detta är en fond som i nuläget är i behov av fler större bidragsgivare för att kunna förverkliga sitt mål om en stark region i den fredligaste och bäst fungerande delen av det vi idag kallar Somalia. Om handeln, stabiliteten och den positiva utvecklingen av Somaliland fortsätter, ökar chanserna till fred och välbefinnande i hela regionen. Regeringen bör av den anledningen utreda förutsättningarna för att främja stöd till Somaliland Development Fund.

Demokratisk modell med hänsyn till områdets traditionella förutsättningar

Val i Somalia är, med svenska mått mätt, en något udda affär. Valkommissionen väljer i ett första steg 135 klanäldste, vilka i sin tur upprättar en lista på runt 14 000 delegater. Dessa väljer sedan de 275 platserna i underhuset. Sverigedemokraterna välkomnar alla steg mot en demokratisering, även om tillvägagångssättet inte alltid är perfekt från början och kan komma att kräva förändringar. Vi ser det inte heller som problematiskt att Somalia väljer en egen väg, baserad på landets förutsättningar och säkerhetssituation, i stället för att kopiera den västerländska modellen. Forskning och erfarenhet visar att när världssamfundet påtvingar den västerländska demokratiska mallen på mångkulturella och dåligt utvecklade stater, kan resultatet bli katastrofalt.

Vi vill därför att regeringen inom världssamfundet verkar för att en demokratisk modell i så stor utsträckning som möjligt tar hänsyn till landets traditionella förutsättningar, för att finna en långsiktigt hållbar lösning på landets styre.

Långsiktig uppbyggnad av den offentliga förvaltningen

Tidigare erkända somaliska regeringar, både övergångsregeringar och ordinarie federala, har ur förvaltningssynpunkt fungerat katastrofalt dåligt. Visselblåsaren Abdirazak Faartag har i flera sammanhang öppet vittnat om det s.k. Fadlansystemet genom vilket somaliska regeringsföreträdare genomfört enorma transaktioner från landets centralbank

kontant, ofta helt utan att lämna några kvitton på vad pengarna används till. Företrädare för Somalias regering agerar enligt Faartag som om landets tillgångar var deras egna, och endast en bråkdel av internationella donationer ämnade för statskassan hamnade faktiskt på dess konton.

Situationen på intäktssidan var tyvärr lika dålig. En av somaliska statens största inkomstkällor är tullar från hamnen i Mogadishu. 2010 beräknades hamnen ha intäkter på 30 miljoner dollar. Av dessa rapporterades 12 till staten varav 6 gick direkt till presidentens egna utgifter, vilka inte redovisas offentligt. Experter räknar med att den somaliska staten skulle kunna inbringa stora skattetillgångar, t.ex. från landets Telecom-industri, men att så inte sker därför att viljan saknas. Delar av den somaliska staten har även enligt rapporter varit involverade i organiserad brottslighet, till exempel vapenförsäljning till terrorgruppen Al-Shabab som man själv ligger i krig med. Ingenting tyder heller på att situationen kommer att förbättras under överskådlig tid. Sverigedemokraterna drar slutsatsen att Somalias offentliga förvaltning inte är en fungerande samarbetspartner. Samtidigt drabbar den somaliska korrruptionen oundvikligen hjälpinsatserna i landet.

Därför vill vi att Sveriges regering arbetar för att minimera beroendet av den somaliska staten som tjänsteleverantör och i stället arbetar för att det internationella samfundet, för att förhindra korrruption och på sikt bygga upp fungerande offentliga institutioner, samt upprätta oberoende tjänstemyndigheter (Independent service authorities) som mellanhänder mellan givarsamfundet och den somaliska staten å ena sidan och de organisationer som tillhandahåller tjänster å den andra.

CSO:er och säkerhet

Ett stort antal CSO:er (Civil Society Organisations) är verksamma på marknaden i Somalia. Det är inte ovanligt att CSO:er spenderar upp till 50 procent av sina budgetar på säkerhet i Somalia. Det är inte heller ovanligt att säkerheten tillhandahålls av parter som är mycket olämpliga, vilket leder till en stor marknad för krigsherrar och ett stort ekonomiskt incitament att kontrollera vissa territorier. Det har också funnits tecken på en kartellisering av dessa s.k. implementerande parter, som på olika sätt utför arbete åt CSO:er i Somalia. Sammantaget leder detta till en försämrad säkerhetssituation.

Sverigedemokraterna vill därför att regeringen verkar för att Unsom utarbetar en plan för att reglera de företag som tillhandahåller säkerhetstjänster i landet, i syfte att hålla kostnader nere, hålla intäkterna borta från potentiella terrorister och krigsherrar, samt stödja uppbyggnaden av en beskattad vit ekonomi i landet.

Eritrea

Diasporaskatten

I samband med den eritreanska kulturfestivalen i juli 2023 kunde allmänheten läsa om hur en vild folkmassa valde att försöka förstöra samt ge sig på deltagarna vid kulturfesten, som ansågs vara regimtroga. Förödelsen i form av förstörelse och skadade människor var omfattande och även om våldshandlingarna är allt annat än acceptabla, är det inte helt förvånande att detta kunde ske och det är inte heller första gången. Det

handlar nämligen om människor som flytt en av världens mest hårdföra och brutala diktaturer och som av förklarliga skäl blev upprörda när personer som påstås vara lojala till deras förtryckare arrangerar en festival vars främsta syfte är att samla in pengar till diktaturen.

Eritrea blev formellt en självständig nation 1993 vilket skedde efter drygt 30 år av krig för frigörelse från Etiopien. Utvecklingen därefter har på intet sätt gått i någon positiv riktning då landet har utvecklats till en av världens mest hårdföra diktaturer. Vidare ser vi hur den jordbruksbaserade ekonomin har kommit att lida svårt såväl under krigsåren som den efterföljande perioden när stora resurser har lagts på militären. Således har den eritreanska ekonomin kommit att bli starkt beroende av den stora diasporan, som skickar stora summor pengar till anhöriga i landet. Diasporan utnyttjas också av regimen som tvingar dem att betala en diasporaskatt. De som vägrar betala två-procent av sin nettoinkomst till en av världens mest brutala diktaturer får ingen konsulär hjälp och deras anhöriga kan riskera att drabbas av repressalier. Detta system gör att även yngre generationer som vuxit upp utomlands, tvingas in i systemet, då de exempelvis behöver kontakt med myndigheterna för att exempelvis göra någon investering i hemlandet eller hälsa på gamla släktingar.

Det finns nu gott om vittnesmål som visar hur den eritreanska kyrkan i Sverige samt landets ambassad agerar för att driva in diasporaskatten. Att så sker i olika länder har också uppmärksamats ibland annat FN:s säkerhetsråd. I översynsrapporten från 2012 uppmanas medlemsstater att agera för att förhindra detta fenomen, vilket också har skett i länder som Storbritannien, USA, Kanada och Tyskland. Givet det faktum att man i dessa länder har kunnat konstatera att liknande aktiviteter skett vid Eritreas diplomatiska beskickningar som vi sett i Sverige, bör det även vara möjligt att agera i Sverige. Den eritreanska regimen utpressningsliknande indrivning måste stoppas varför regeringen måste utreda en lagskärpning i detta område, då nuvarande lagstiftning på området inte ser ut att vara tillräckligt omfattande. Vidare bör regeringen se över vilka diplomatiska eller politiska verktyg som går att använda för att pressa regimen i Eritrea, att upphöra med denna indrivning.

Det är samma regim som hållit den svenska medborgaren Dawit Isaak fängslad utan rättegång sedan 2001 och samma regim som har begått mycket brutala övergrepp på delar av befolkningen i etiopiska Tigray under inbördeskriget 2020 till 2022.

Eritreanska ortodoxa kyrkan

Eritreas diktator Isaias Afewerki, som har lett landet sedan de facto självständigheten från Etiopien 1991, tillåter ingen opposition överhuvudtaget. Därtill utnyttjar man invånarna för bland annat militärtjänst eller annan statlig verksamhet där de som protesterar kan riskera tortyr eller till och med att bli mördade. En anledning till att denna regim kan kontrollera sina medborgare i Sverige är genom den eritreanska ortodoxa kyrkan, som vid sidan om ambassaden fungerar som diktaturens kontrollorgan.

Den eritreanska ortodoxa kyrkan har i många år fått hundratusentals kronor i bidrag från svenska skattebetalare, genom såväl statliga som kommunala anslag. Exempelvis fick de under fem år, mellan 2017 till 2022, hela 4,3 miljoner kronor i organisationsbidrag till kyrkan och därtill ytterligare 1,3 miljoner kronor i riktade projektbidrag från Myndigheten för stöd till trossamfund (SST). Det finns ingenting som kan motivera att svenska skattebetalare ska delfinansiera förtrycket från den eritreanska diktaturen. Mot

bakgrund av detta bör samtliga bidrag till den Eritreanska Ortodoxa Kyrkan och eventuella andra organisationer som står nära Eritreas regim att stoppas.

Markus Wiechel (SD)

Aron Emilsson (SD)

Yasmine Eriksson (SD)

Rasmus Giertz (SD)